Samenvatting interviews dirigenten

(versie-1 d.d. 31-07-2021)

Inleiding
In de vier KNZV regio's zijn gesprekken met dirigenten gevoerd over de thema's: imago, zichtbaarheid, toekomst, repertoire kennisuitwisseling etc. De resultaten van de gesprekken met de dirigenten moeten leiden tot initiatieven waarbij dirigenten en koren bovengenoemde onderdelen samen kunnen versterken
In deze samenvatting zijn in gecomprimeerde vorm de toekomstgerichte opmerkingen uit de verslagen van de dirigenteninterviews opgenomen. De verslagen zelf zijn als bijlage toegevoegd.

Waarde mannenkoorzang
Waardevolle aspecten van de mannenkoorzang zijn: de sfeer, het repertoire, de klankkleur, de robuuste zang, het sociale contact, de mentaliteit, het grote organiserend vermogen. Flexibiliteit is geen sterke kant van de mannenkoren, vaste patronen voeren de boventoon zowel in presentatie als in repertoire. Toch kun je onder de vlag van de vereniging meer activiteiten ontplooien. Daarmee kun je de vaste patronen doorbreken.

Rol dirigent
De dirigent moet zorgen dat de goede zangers zich niet vervelen, dat de motivatie goed blijft, dat er uitdagingen zijn.

Toekomst
Het analyseren en stoppen van de vergrijzing en ledenwerving vormen verreweg de grootste uitdaging. De Corona periode zal er wellicht toe leiden dat minder sterke koren zullen stoppen en dat dit een positief effect zal hebben op wel sterke koren. In de toekomst zijn er minder traditionele mannenkoren, meer andere vormen. Er komen veranderingen in repertoire, scholing wordt belangrijk, er komen andere vormen van muziek maken, de presentatie op het podium zal minder star worden. Alle dirigenten vinden dat het wel om de kwaliteit moet blijven gaan. De transitie leidt op den duur tot of hele grote koren (met een goede kernbezetting) of kleinere ensembles van goede zangers.
De focus op leeftijd (40-50 jaar) is verkeerd. Repertoire en leeftijd zijn knelpunten voor jongeren om naar mannenkoren over te stappen. Werken met projectkoren (waar een deel van een koor aan deelneemt) hoeft niet bedreigend te zijn voor het koor, en kan geïnteresseerde zangers trekken. Dit sluit aan bij de behoefte om je vrije tijd flexibel in te vullen.
Er dient aanwas te komen van nieuwe en jonge dirigenten voor de mannenkoren. Het ontbreekt aan opleidingen in Nederland van koordirigenten die zich willen toeleggen op mannenkoren.

Repertoire
Ritme, timing, en uitspraak van lichte muziek is vaak niet te doen voor mannenkoren. Dergelijke muziek is meestal voor 1 persoon geschreven. Echter, zonder het traditionele mannenkoorrepertoire geheel los te laten dienen er ook arrangementen van populaire muziek te worden geprogrammeerd. Er zijn diverse arrangeurs in Nederland die daar heel actief in zijn. Daarnaast kan het traditionele licht klassieke mannenkoorrepertoire ook voor

(jongere) mannen interessant zijn.
In het arrangeren van lichte (klassieke) muziek is het een pré als de dirigent hierin een belangrijke rol speelt. De dirigent kent immers het best de (on)mogelijkheden van het eigen koor.
Mooie stukken kun je tot uitvoering brengen door de verbinding met andere muziek te maken, ook in je lokale context en met lokaal talent.
Hoe dan ook: Er dient fors ingezet te worden op repertoirevernieuwing voor de mannenkoren. Het is van belang dat de koorzangers zelf hier een actieve rol in hebben.

Presentatie
De tijd is voorbij dat het publiek (en zeker de jongeren) geboeid worden door mannen die weliswaar mooi zingen, maar waarbij er geen enkele vorm van beweging of activiteit op het podium zichtbaar is. Diverse mogelijkheden komen langs: Buiten zingen c.q. oefenen met mooi weer, losse optredens geven b.v. als flashmob, samenwerking zoeken met andere koren of orkesten en pogingen om opvolgende generaties aan te trekken b.v. via gratis meezingprojecten. Creatieve oplossingen, waarbij 'out of the box' wordt gedacht zijn welkom. Denk hierbij aan het integreren van dans en filmbeelden. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van ons culturele erfgoed in de vorm van schilderkunst o.i.d. Zoek de mediamogelijkheden op met o.a. lokale pers en het internet (b.v.Facebook en/of Instagram) en presenteer daarbij b.v. foto's en filmpjes van een repetitie of uitvoering online. Veel koren geven al gestalte aan vernieuwende met een hele lichte vorm van choreografie (stapje naar opzij of naar voren).

Tips
- Maak een script voor een tournee door Nederland, waarmee in de regio's de koren zich kunnen presenteren,
- Vraag elk koor de top 3 van hun repertoire in beeld en geluid vast te leggen en deel deze verzameling met alle leden,
- Maak een scholing voor 10 dirigenten in de mannenkoorzang. Organiseer deze scholing voor dirigenten met een topper met toegevoegde waarde, en maak dit breed toegankelijk. Denk hierbij ook aan de succesvolle workshops voor jonge dirigenten van het conservatorium Maastricht, georganiseerd door Hennie Ramaekers en Ludo Claessens waar de zangers van de deelnemende mannenkoren nog steeds vol lof over zijn.
- Organiseer workshops voor dirigenten waarin repertoire wordt uitgewisseld, met aandacht voor hoe dit aan de man te brengen,
- Onderzoek de mogelijkheden voor aansluiting van jongeren bij ouderen, mannenkoordagen, betrekken van andere disciplines,
- Organiseer pilots die zijn gericht op dirigenten en zangers die niet gebonden/georganiseerd zijn,
- Het is een taak van het KNZV om te adviseren in de keuze van de muziek! Muziek uitwisselen ligt qua muziekrechten nogal gevoelig! De bibliotheek is te gedateerd. Ondanks dat leden van de muziekcommissies wel regelmatig in de bibliotheek kijken, wordt er te weinig gebruik van gemaakt.
  De meeste mannenkoren hebben in de loop van de tijd een eigen bibliotheek opgebouwd en er ligt veel van het traditionele mannenkoorrepertoire in de kast of is digitaal opgeslagen.
- Niet alleen in concertzalen en kerken concerten geven, maar huur eens een tent. Je bereikt dan vaak een ander publiek,
- Vraag of de burgemeester beschermheer van je koor wil zijn. Dat is positief voor de PR. Zorg dat de pers altijd aanwezig is!
- Zorg dat het koor een prominent gezicht krijgt binnen de gemeente of regio. Houdt regelmatig open repetities. Beëindig scratches met een concert,
- Zorg voor interviews in de plaatselijke pers en bij de regionale TV en gebruik de sociale media. Voer op verschillende plekken in de gemeente een flashmob uit,

- Een koor moet een keuze maken in wat je wel wilt zijn/uitstralen en wat niet. Men dient een duidelijk profiel te maken van wat je koor wilt zijn. Koren moeten ook projectmatig gaan werken met gastzangers.